

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra trestního práva

DISERTAČNÍ PRÁCE

TRESTNĚPRÁVNÍ NÁSTROJE BOJE S ORGANIZOVANÝM ZLOČINEM

Vedoucí disertační práce: Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

Zpracovatel: JUDr. Jan Schramhauser

Resumé

Disertační práce se věnuje problematice organizovaného zločinu a vybraným, především trestněprávním nástrojům určeným na boj s ním.

Úvodní část je orientována především kriminologicky, zabývá se zejména vymezením pojmu organizovaného zločinu a skupin zaměřených na jeho páchání. Jsou v ní uvedeny některé definice známé zahraniční i české literatuře, jejich srovnání a zamyšlení se nad otázkou, zda je vůbec možné organizovaný zločin jednotně a univerzálně definovat. Následuje výčet základních znaků organizovaných zločineckých skupin, jejich charakteristika včetně stručného exkurzu k vybraným zločineckým organizacím. První část zároveň popisuje historický vývoj některých zločineckých skupin a zejména pak i příčiny a okolnosti expanze organizovaného zločinu na území České republiky po roce 1989, jeho hlavní aktivity na našem území apod. Poukázáno je na tehdy nedostatečnou legislativu, nepřipravenost bezpečnostních složek a další faktory, které usnadnily organizovanému zločinu vstup do českého prostředí. První část uzavírá výčet a stručná charakteristika legislativních, institucionálních a politických nástrojů určených na boj s organizovaným zločinem.

Druhá část práce se zabývá především otázkami českého trestního práva hmotného a uchopením problematiky organizovaného zločinu. Obsahuje výčet ustanovení českého trestního kodexu vztahujících se k organizovanému zločinu, zejména ale rozbor legální definice organizované zločinecké skupiny v § 129 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a trestního postihu účasti v ní. Provedeno je srovnání dřívější právní úpravy dle zákona č. 140/1961 Sb. účinného na území České republiky do 31. 12. 2009, naznačeny některé možnosti změn platné právní úpravy apod. Popsány jsou difference mezi pojmy *organizovaná skupina* a *organizovaná zločinecká skupina*, které český právní řád odlišuje a odchylně postihuje. Pozornost je věnována i některým příkladům z české justiční praxe při stíhání organizovaného zločinu. Rozsáhlý prostor je věnován sankcím ukládaným při postihu organizovaného zločinu dle českého trestního zákoníku a zejména pak úvahám nad možnostmi majetkového postihu organizovaného zločinu i mimo rámec trestního práva. V této souvislosti jsou učiněny mnohé teoretické i praktické úvahy nad institutem konfiskace majetku nejasného původu a poukaz na některé zahraniční právní úpravy, které obdobné nástroje uplatňují. Poměrně podrobný rozbor je učiněn ve vztahu ke slovenské

právní úpravě, která byt' nezavedená do praxe pro její neústavnost byla jistě pozoruhodným pokusem.

Část třetí odkazuje na některé procesní nástroje boje s organizovaným zločinem známé českému procesnímu kodexu, zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. Stěžejní je rozbor institutu korunního svědka jakožto nástroje uplatňovaného v některých zahraničních právních řádech. Tento byl ve značně modifikované podobě uzákoněn s účinností od 1. 1. 2010 rovněž v českém právním řádu jako tzv. *spolupracujícím obviněným*. V této souvislosti tak lze očekávat řadu praktických i teoretických otázek, které budou vznikat při aplikaci tohoto institutu. Hlubší zamyšlení je učiněno zejména nad hranicemi privilegií, která mají být korunnímu svědkovi poskytnuta za jeho pomoc při vyšetřování organizovaného zločinu a jejich jasnou garancí. Jako dalším procesněprávnímu institutu se tato část věnuje *agentu provokatérovi*. V této souvislosti jsou učiněny některé úvahy nad konformitou tohoto institutu s obecně přijímanou rolí moderního státu, jakožto základní překážkou pro uzákonění možnosti vyprovokovat rozhodnutí spáchat trestný čin orgánem veřejné moci.

Závěrečná část se zabývá organizovaným zločinem v mezinárodním rozměru a poukazuje na některé základní milníky mezinárodního společenství v této oblasti. Zmíněna je tak role Organizace spojených národů a některých dalších mezinárodních organizací, učiněn stručný rozbor vybraných mezinárodních smluv uzavřených na jejich půdě apod. Chybět přirozeně nemůže ani přiblížení některých snah Evropské unie chránit jednotný evropský prostor před organizovaným zločinem. Aktivita Evropské unie se zaměřuje zejména na oblast praní špinavých peněz. Čtvrtá část je zakončena úvahou o trestní odpovědnosti právnických osob jakožto nástroje boje s organizovaným zločinem.

V samotném závěru disertační práce je provedeno její celkové shrnutí, cizojazyčné i české resumé a uveden seznam použité literatury.